

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.015.01.2018

P/18/024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/024 – Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Dariusz Jurczuk, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli: nr LGD/106/2018 z dnia 08.06.2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, ul. Kazimierza Górskiego 1, 80-336 Gdańsk ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. nadzw. dr hab. Waldemar Moska – Rektor AWFIS. (dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna i jej uzasadnienie

W latach 2015-2018 (do dnia 28 września) Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku nawiązała współpracę z polskimi związkami sportowymi² oraz innymi akademią wychowania fizycznego w zakresie organizacji procesu kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów sportu.

W ramach tej współpracy AWFIS była stroną w 10 porozumieniach (umowach) zawartych z 19 pzs³. Przy opracowywaniu programów kształcenia w ramach poszczególnych specjalizacji trenerskich wykorzystywano materiały i wytyczne oraz wyniki konsultacji z poszczególnymi pzs.

Po wejściu w życie przepisów „ustawy deregulacyjnej”⁴ zarówno w roku akademickim 2013/2014 oraz 2014/2015 nie zachodziły istotne zmiany w łącznej liczbie godzin zajęć a wahania dotyczyły jedynie liczby godzin praktyk.

W latach akademickich 2014/2015-2016/2017 Uczelnię opuściło 325 absolwentów ze specjalnością trenera sportu. Kwalifikację trenerską uzyskali absolwenci w 13 sportach. Uczelnia w ramach realizacji specjalizacji trenerskich zapewniała możliwość odbycia przez studentów praktyk zawodowych w klubach sportowych.

W badanym okresie w AWFIS nie prowadzono działań w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów z lat 2015-2017, pomimo iż uwzględniając regulacje wewnętrzne Uczelni, badanie takie należało przeprowadzić wśród absolwentów z 2015 r. Określony przez Uczelnię zakres powyższych badań nie obejmował jednak informacji pozwalających na udzielenie odpowiedzi na temat zatrudnienia w charakterze trenera sportu wyczynowego.

¹ Dalej: „AWFiS” lub „Uczelnia”.

² Dalej: „pzs”.

³ W tym: 17 – w sportach olimpijskich.

⁴ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów Dz. U. poz. 829.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne kształcenia i doskonalenia trenerów sportu

Opis stanu faktycznego

1.1. Misja i wizja Uczelni zostały określone w dokumencie pt. "Strategia Rozwoju Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku w latach 2012-2020", który został przedłożony przez Rektora Senatowi AWFIS i przyjęty na posiedzeniu w dniu 30 stycznia 2012 roku. Podstawową misją Akademii jest (...) kształcenie wysokokwalifikowanej kadry dla potrzeb wychowania fizycznego, sportu wyczynowego, sportu powszechnego...". Misja Uczelni zakłada również współpracę z instytucjami życia społecznego, „których celem jest budowanie kapitału społecznego związanego z kształtowaniem zdrowia i rozwojem kultury fizycznej”. Koncepcja kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne wynika z § 4 Statutu Uczelni, zgodnie z którym „podstawowym zadaniem jest kształcenie studentów w celu ich przygotowania do pracy zawodowej” oraz „prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych...”.

(dowód: akta kontroli str. 4-16)

1.2. W latach akademickich 2014/2015-2017/2018 AWFIS prowadziła kształcenie w specjalizacjach trenerskich na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych drugiego stopnia na kierunku wychowanie fizyczne oraz na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku sport, na Wydziale Wychowania Fizycznego Uczelni (dalej: „WWF”).

Na studiach drugiego stopnia na kierunku wychowanie fizyczne, prowadzone były w roku akademickim:

- 2014/2015 na studiach stacjonarnych – specjalizacje trenerskie w 13 dyscyplinach⁵, w tym – 11 sportach olimpijskich, a na studiach niestacjonarnych – w dziewięciu dyscyplinach⁶, w tym – siedmiu sportach olimpijskich;
- 2015/2016 na studiach stacjonarnych – specjalizacje trenerskie w 12 dyscyplinach⁷, w tym – 10 sportach olimpijskich, a na studiach niestacjonarnych – w 10 dyscyplinach⁸, w tym – ośmiu sportach olimpijskich;
- 2016/2017 na studiach stacjonarnych – specjalizacje trenerskie w 12 dyscyplinach⁹, w tym – dziewięciu sportach olimpijskich, a na studiach niestacjonarnych – w 10 dyscyplinach¹⁰, w tym – siedmiu sportach olimpijskich;
- 2017/2018 na studiach stacjonarnych – specjalizacje trenerskie w 19 dyscyplinach¹¹, w tym – 13 sportach olimpijskich, a na studiach niestacjonarnych – w 18 dyscyplinach¹², w tym – 12 sportach olimpijskich.

⁵ Gimnastyka sportowa, judo, koszykówka, kulturystyka, lekkoatletyka, pływanie, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, tenis, trener personalny, żeglarstwo, żeglarstwo deskowe.

⁶ Pływanie, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, tenis, trener personalny, kulturystyka, lekkoatletyka, hokej.

⁷ Gimnastyka sportowa, judo, koszykówka, kulturystyka, lekkoatletyka, pływanie, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, tenis, trener personalny, żeglarstwo.

⁸ Pływanie, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, tenis, trener treningu personalnego, kulturystyka, lekkoatletyka, gimnastyka sportowa, koszykówka.

⁹ Gimnastyka sportowa, judo, koszykówka, kulturystyka, lekkoatletyka, pływanie, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, tenis, trener personalny, trener przygotowania personalnego.

¹⁰ Judo, kulturystyka, lekkoatletyka, pływanie, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, tenis, trener personalny, trener przygotowania motorycznego.

¹¹ Sport Taneczny, piłka ręczna, kulturystyka, judo, przygotowanie motoryczne w sportach walki, wioślarstwo, koszykówka, tenis, piłka siatkowa, piłka nożna, tenis stołowy, gimnastyka sportowa, jeździectwo, lekkoatletyka, pływanie, żeglarstwo sportowe i deskowe, trener treningu personalnego, trener przygotowania motorycznego.

Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku sport, prowadzone były w roku akademickim:

- 2014/2015 – specjalizacje trenerskie w 15 dyscyplinach¹³, w tym – w 14 sportach olimpijskich;
- 2015/2016 – specjalizacje trenerskie w 14 dyscyplinach¹⁴, w tym – w 13 sportach olimpijskich;
- 2016/2017 – specjalizacje trenerskie w dziewięciu dyscyplinach¹⁵, w tym – w ośmiu sportach olimpijskich;
- 2017/2018 – specjalizacje trenerskie w 17 dyscyplinach sportu¹⁶, w tym – w 14 olimpijskich.

(dowód: akta kontroli str. 17-18)

1.3. Z planów studiów na lata akademickie 2012/2013 i 2013/2014¹⁷ wynika, że prowadzenie zajęć (teoretycznych i praktycznych) w ramach specjalizacji trenerskich przewidziano na studiach drugiego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku wychowanie fizyczne i na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku sport, na WWF.

(dowód: akta kontroli str. 28-41)

Dziekan WWF podał, że w ostatnich latach nie wprowadzono nowych specjalizacji trenerskich na kierunku wychowanie fizyczne oraz na kierunku sport. Dotychczas oferowane specjalizacje trenerskie prowadzone były przed deregulacją na podstawie obowiązujących wówczas przepisów, natomiast w chwili obecnej prowadzone są w oparciu o umowy ze związkami sportowymi, które regulują kwestie dotyczące realizacji określonych specjalizacji (np. w niektórych przypadkach liczbę godzin specjalizacji, liczbę godzin praktyk). Plany studiów przewidują specjalizacje do wyboru, natomiast to studenci decydują, którą z nich będą realizowali. Wychodząc naprzeciw potrzebom rynku, w zatwierdzonych w 2018 r. efektach kształcenia dla kierunku wychowanie fizyczne oraz dla kierunku sport, uwzględniono efekty kształcenia wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze sport.

(dowód: akta kontroli str. 19-24)

W roku akademickim 2012/2013 prowadzone na kierunku sport kształcenie trenerów obejmowało 390 godzin ćwiczeń oraz 90 godzin praktyk. Zarówno w roku akademickim 2013/2014 oraz 2014/2015 nie zachodziły istotne zmiany w łącznej liczbie godzin zajęć a wahania dotyczyły jedynie liczby godzin praktyk, których wymiar został zmniejszony ze 100 godzin w roku akademickim 2013/2014 do 60 godzin w roku akademickim 2014/2015. W odniesieniu do kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne, realizowane w roku akademickim 2012/2013 plany studiów

¹² Sport Taneczny, piłka ręczna, kulturystyka, judo, przygotowanie motoryczne w sportach walki, wioślarstwo, koszykówka, tenis, piłka siatkowa, piłka nożna, tenis stołowy, gimnastyka sportowa, jeździectwo, lekkoatletyka, pływanie, trener treningu personalnego, trener przygotowania motorycznego.

¹³ Gimnastyka sportowa, hokej, piłka ręczna, szermierka, wioślarstwo, tenis stołowy, tenis, sport taneczny, piłka siatkowa, piłka nożna, pływanie, lekkoatletyka, żeglarstwo, koszykówka, jeździectwo.

¹⁴ Gimnastyka sportowa, hokej, szermierka, wioślarstwo, tenis stołowy, tenis, sport taneczny, piłka siatkowa, piłka nożna, pływanie, lekkoatletyka, żeglarstwo, koszykówka, jeździectwo.

¹⁵ Gimnastyka sportowa, piłka ręczna, piłka siatkowa, piłka nożna, pływanie, żeglarstwo, koszykówka, wioślarstwo, kulturystyka.

¹⁶ Sport Taneczny, piłka ręczna, kulturystyka, judo, przygotowanie motoryczne w sportach walki, wioślarstwo, koszykówka, tenis, piłka siatkowa, piłka nożna, tenis stołowy, gimnastyka sportowa, jeździectwo, lekkoatletyka, pływanie, żeglarstwo sportowe i deskowe, trener treningu personalnego.

¹⁷ Plany studiów na lata akademickie 2012/2013 i 2013/2014 dla kierunków wychowanie fizyczne i sport zostały określone w Komunikatach Dziekana WWF.

przewidywały kształcenie trenerów na studiach pierwszego stopnia. W roku akademickim 2013/2014 kształcenie trenerów przeniesione zostało na studia drugiego stopnia. Na studiach stacjonarnych zwiększona została liczba godzin w stosunku do obowiązującej dotychczas na studiach pierwszego stopnia i wynosiła 300 godzin w tym 30 godzin praktyk na studiach stacjonarnych, powyższa liczba godzin utrzymana została w roku akademickim 2014/2015. Obniżeniu w stosunku do studiów pierwszego stopnia uległa liczba godzin na studiach niestacjonarnych, z 216 godzin specjalizacji w tym 60 godzin praktyk na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia do 170 godzin w tym 50 godzin praktyk w roku akademickim 2013/2014 do 180 godzin w tym 18 godzin praktyk w roku akademickim 2014/2015.

(dowód: akta kontroli str. 28-41)

Prodziekan WWF ds. studiów stacjonarnych wyjaśnił m.in., że po wprowadzeniu deregulacji pzs uzyskały autonomiczność w zakresie szkolenia nie tylko zawodników ale także kadr trenerskich. Jednakże samodzielne organizowanie kształcenia jest niezwykle skomplikowane organizacyjnie a co za tym idzie i finansowo. Pzs zmuszone są działać ogólnokrajowo a siedzibę mają najczęściej w Warszawie. Chcąc zrealizować zaplanowany program musiałyby organizować szkolenia w jednym miejscu dla wszystkich chętnych lub przy pomocy innych – najlepiej pokrewnych im podmiotów.

W nieco innej sytuacji znalazły się Akademie Wychowania Fizycznego (dalej: „AWF”). Na podstawie zawartego w dniu 5 lipca 2013 r. porozumienia między rektorami AWF ustalono aby kontynuować kształcenie specjalistyczne w zakresie sportu na wspólnie przyjętych warunkach. Oddzielono w nim trzy stopnie kwalifikacyjne (dla dyscypliny): instruktor sportu AWF, trener sportu AWF, certyfikowany trener sportu AWF. Uzyskanie tego ostatniego oprócz spełnienia wymogów podstawowych ma się odbywać na podstawie dwustronnych porozumień zawieranych przez poszczególne Uczelnie oraz odpowiednie pzs.

Edukacja studentów AWF na kierunkach wychowanie fizyczne i sport polega na dwustopniowym systemie kształcenia. Po pierwszym stopniu uzyskują oni tytuł licencjata a po drugim – magistra. Jest to integralne z oczekiwaniami większości pzs, ponieważ optymalnym dla pzs jest aby w ścieżce kształcenia sportu wyczynowego kandydat najpierw otrzymał stopień instruktora a następnie trenera. Obydwa te programy z założenia powinny się od siebie znacząco różnić i jednocześnie wspólnie uzupełniać – tworząc spójną całość. Podobny tok kształcenia stosowany jest na AWFIS. Absolwent, zanim otrzyma stopień trenera w większości dyscyplin sportowych musi wcześniej uzyskać uprawnienia instruktora. Niektóre pzs rekomendują swoje programy, które zawierają m.in. propozycje dotyczące realizowanych bloków tematycznych, przedmiotów a nawet ilości godzin. W większości oczekiwania pzs są zbliżone, spójne a nawet niższe od programów realizowanych na Uczelni. Wiąże się to m.in. ze specyfiką badawczą AWFIS, nieustannym dążeniem do uaktualniania i wzbogacania wiedzy w zakresie rozwoju sportowego i dzielenia się nią ze studentami. Dla przykładu, od roku akademickiego 2017/2018 AWFIS zwiększyła ilość godzin zajęć kształcenia na stopień instruktora do 250 godzin, a także 250 godzin (kolejne) na stopień trenera, co stanowi łącznie 500 godzin samej części specjalistycznej. Rekomendowana przez pzs ilość godzin wynosi łącznie 360 godzin – odpowiednio: 150 godzin na stopień instruktora i 210 godz. na stopień trenera.

Kształcenie trenerów odbywa się w ramach kierunków wychowanie fizyczne oraz sport.

(dowód: akta kontroli str. 28-41)

1.4. W latach 2015-2018¹⁸ AWFIS była stroną dwóch porozumień (umów) z: Polskim Związkiem Koszykówki i Polskim Związkiem Triathlonu. Ponadto w powyższym okresie obowiązywało osiem porozumień (umów) zawartych przed 2015 r.¹⁹, w tym:

- porozumienie AWF z dziewięcioma pzs²⁰ z dnia 26 września 2013 r. w sprawie kształcenia kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w sporcie;
- porozumienie AWF z dwoma pzs²¹ z dnia 26 października 2013 r. w sprawie kształcenia kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w sporcie;
- porozumienie AWF z Polskim Związkiem Gimnastycznym z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie kształcenia kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w sporcie;
- porozumienie AWF z Polskim Związkiem Lekkiej Atletyki z dnia 7 kwietnia 2014 r. w sprawie kształcenia kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w sporcie;
- umowa o współpracy AWFIS ze Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce z dnia 23 sierpnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 42-115)

1.5. W okresie objętym kontrolą współpraca AWFIS z pzs w zakresie programów kształcenia i doskonalenia trenerów, w wybranych dyscyplinach sportowych, przedstawiała się następująco:

- Gimnastyka sportowa:

realizowane programy kształcenia w ramach tej specjalności trenerskiej obejmowały bloki tematyczne proponowane przez Polski Związek Gimnastyczny (dalej: „PZG”). Ich zakres dotyczył regulaminów i międzynarodowych przepisów sędziowania, wewnętrznych programów klasyfikacyjnych dzieci i młodzieży uprawiających gimnastykę sportową jak również kierunków nauczania ćwiczeń gimnastycznych rekomendowanych przez Komisję Szkoleniową PZG. Pracownicy Zakładu Gimnastyki Tańca i Ćwiczeń Muzyczno-Ruchowych WWF stanowią ciało doradcze Komisji Szkoleniowej PZG.

- Hokej na lodzie:

Polski Związek Hokeja na Lodzie (dalej: „PZHL”) nie proponował żadnych bloków tematycznych czy przedmiotów związanych z prowadzeniem specjalizacji hokejowej. Program szkolenia instruktorów i trenerów w AWFIS oparty został na realizowanym we wcześniejszych latach programie, zmodernizowanym przez prowadzącego specjalizację trenera klasy mistrzowskiej. Otwarcie w AWFIS specjalizacji z hokeja na lodzie spowodowane było brakiem stałego szkolenia kadr trenerskich przez PZHL na terenie Polski Północnej a zainteresowaniem tutejszych zawodników Stoczniowca Gdańsk studiujących na Uczelni.

¹⁸ Do dnia zakończenia kontroli.

¹⁹ Porozumienia z 2013 r. zostało zawartych na czas nieokreślony, porozumienie z Polskim Związkiem Jeździeckim z 2007 r. obowiązywało do 30.06.2016 r., a porozumienie z Polskim Związkiem Tenisowym z 2013 r. obowiązywało do 18 maja 2018 r.

²⁰ Polski Związek Judo, Polski Związek Kolarski, Polski Związek Strzelectwa Sportowego, Polski Związek Tenisa Stołowego, Polski Związek Żeglarski, Polski Związek Unihokeja, Polski Związek Bokserski, Polski Związek Tenisowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”.

²¹ Polski Związek Hokeja na Trawie, Polski Związek Kajakowy.

– Judo:

Polski Związek Judo (dalej: „PZ Judo”) proponował włączenie do programów szkolenia w ramach specjalności trenerskiej określonych przedmiotów (m.in. podczas Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Optymalizacja organizacji szkolenia w PZ Judo w cyklu olimpijskim 2016-2020” Giżycko 27-29.09.2016 r.).

Ponadto Zakład Sportów Walki AWFIS uczestniczył w Programie Mini Judo (rok akademicki 2016/2017), którego współorganizatorem był Polski Związek Judo.

– Koszykówka:

w dniu 12 lutego 2015 r. została zawarta umowa pomiędzy AWFIS, a Polskim Związkiem Koszykówki (dalej: „PZKosz.”). Przedmiotem umowy było określenie praw i obowiązków w procesie realizacji i kształcenia trenerów koszykówki m.in. na licencję B, w ramach studiów magisterskich na kierunku wychowanie fizyczne oraz studiów licencjackich na kierunku sport, z możliwością uzyskania licencji B PZKosz. Według umowy kształcenie trenerów na licencję B w toku studiów drugiego stopnia (studia magisterskie) oraz pierwszego stopnia na kierunku sport, powinno obejmować, co najmniej 340 godzin (240 godzin dyscyplina kierunkowa w tym 40 godzin praktyki).

PZKosz w umowie zaproponował treści programowe, które powinny być realizowane w ramach szkolenia i były one realizowane na zajęciach ze specjalizacji. W egzaminie końcowym na trenera z licencją B i C zawsze bierze udział przedstawiciel PZKosz.

Odbływały się konsultacje pomiędzy przedstawicielami PZKosz, a przedstawicielami AWFIS zajmującymi się kształceniem trenerów. Ostatnie 2-dniowe spotkanie odbyło się w Bydgoszczy, w listopadzie 2017 r., przy okazji meczu eliminacji do MŚ pomiędzy Polską i Węgrami, którego celem była unifikacja programów szkolenia na trenerów z licencją B i C. Wszyscy studenci ze specjalizacji z koszykówki na licencję B albo grają w koszykówkę, albo pracują w charakterze trenerów przez cały rok a nie tylko w ramach praktyki.

– Tenis:

osoba odpowiedzialna za specjalizację z tenisa na AWFIS, od 2011 r. jest członkiem Komisji Ekspertów Polskiego Związku Tenisowego (dalej: „PZT”) do spraw kształcenia. W latach 2011-2013 i 2016 brała udział w spotkaniach ekspertów PZT do spraw kształcenia, gdzie były opracowywane programy kształcenia dla wszystkich rodzajów prowadzonych kursów.

Realizowane programy kształcenia w ramach specjalności trenerskiej i specjalizacji instruktorskiej w Katedrze Sportu w Zakładzie Teorii Sportu i Motoryczności Człowieka AWFIS obejmują bloki tematyczne proponowane przez Komisje do spraw Kształcenia. Ich zakres dotyczy programów „Tenis 1011”, „Play 8Stay”, „TenisXpress”, regulaminów PZT, międzynarodowych przepisów sędziowania, organizacji turniejów Tenis Europe i ITF oraz programów metodyki nauczania dzieci i młodzieży na wszystkich etapach wieloletniego szkolenia.

– Piłka nożna:

Polski Związek Piłki Nożnej (dalej: „PZPN”) w sposób formalny nie proponował włączenia do programów studiów określonych przedmiotów (bloków tematycznych). W latach 2014-2018 wielokrotnie prowadzone były rozmowy z PZPN, a także wystosowane pismo dotyczące możliwości realizowania kursów UEFA C oraz UEFA B w ramach specjalności trenerskiej bądź specjalizacji instruktorskiej. Jednak dopiero dzięki nawiązaniu współpracy w roku akademickim 2017/2018 studenci

drugiego stopnia wychowania fizycznego i sportu mieli możliwość odbycia kursu UEFA C, który jest respektowany przez PZPN.

– Piłka ręczna:

zasady współpracy z ZPRP zostały uregulowane w umowie z dnia 23 sierpnia 2014 r. Zgodnie z jej postanowieniami Uczelnia m.in. jest zobowiązana do prowadzenia specjalizacji trenerskich w ramach studiów pierwszego i drugiego stopnia zgodnie z wymogami EHF (z którą związek ma podpisane porozumienie w sprawie kształcenia kadr trenerskich, a dotyczą 2 i 3 poziomu RINCK Convention). Po złożeniu pozytywnych egzaminów końcowych, absolwent Uczelni otrzymuje uprawnienia licencyjne ZPRP kat. „B”. Program specjalizacji piłki ręcznej obejmuje 300 godzin, w tym minimum 30 godzin praktyk trenerskich w klubach sportowych.

– Piłka siatkowa:

Polski Związek Piłki Siatkowej (dalej: „PZPS”) nie proponował włączenia do programów kształcenia w ramach specjalizacji trenerskiej określonych przedmiotów. Natomiast zwrócił się z ofertą współpracy z AWF polegającej na uwzględnieniu w prowadzonych przez siebie procesie dydaktycznym poniższych części:

- praktycznej – realizowanej przez AWF;
- teoretycznej – realizowanej przez AWF i PZPS (w oparciu o wykupienie przez studentów platformy internetowej i dostępnych tam materiałów);
- egzaminu końcowego zawodowego teoretycznego – realizowanego przez PZPS.

PZPS w badanym okresie nie prowadził konsultacji, dotyczących programu specjalności. AWFIS podczas realizowanego procesu dydaktycznego wykorzystywała materiały opracowane i dostarczone przez PZPS w ramach przedsięwzięcia o nazwie „System weryfikacji przygotowania zawodowego oraz nadawania uprawnień trenerskich PZPS”.

Studenci podczas prowadzenia zajęć korzystali z materiałów opublikowanych przez PZPS na platformie internetowej – „akademia polskiej siatkówki i młodzieżowa siatkówka”.

– Lekkoatletyka:

Polski Związek Lekkiej Atletyki (dalej: „PZLA”) nie proponował włączenia do programów kształcenia określonych przedmiotów (bloków tematycznych). Programy kształcenia na specjalności trenerskiej zawierają w swojej treści zarówno tematykę związaną z metodyką nauczania konkurencji lekkoatletycznych jak i teorią treningu sportowego, obejmującą zagadnienia opisujące m.in. fizjologiczne, biochemiczne, biomechaniczne, psychologiczne uwarunkowania procesu treningowego w każdym z bloków konkurencji lekkoatletycznych.

AWFiS, zgodnie z zapisami umowy w pełni uznała rolę i kompetencje PZLA do licencjonowania kadr szkoleniowo-treningowych w lekkoatletyce oraz deklarowała utrzymywanie pełnej współpracy z PZLA w zakresie kreowania rozwiązań programowo-organizacyjnych kształcenia kandydatów do prowadzenia działalności szkoleniowo-treningowej w lekkoatletyce. Jednocześnie PZLA, uznał kompetencje kadrowe, naukowo-dydaktyczne i organizacyjne Uczelni, w pełni akceptując ich działalność edukacyjną realizowaną w formie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Programy nauczania i ich treść, które były opracowane i modyfikowane w okresie trwania porozumienia, były dostępne i możliwe do zweryfikowania przez PZLA, na stronie internetowej Uczelni. Sytuacja ta umożliwia w sposób bezpośredni

monitorować zgodność programów nauczania z wymaganymi określonymi przez PZLA treściami jak i liczbą godzin oraz naszym zdaniem wypełnia warunek pełnego konsultowania i przedstawiania do akceptacji PZLA tworzonych i uaktualnianych treści programowych kształcenia.

Inny sposób postępowania przewiduje porozumienie w odniesieniu do studiów podyplomowych oraz kursów kwalifikacyjnych organizowanych przez Uczelnię. Obowiązują tu odrębne zasady, prowadzące do wyposażania kandydatów pretendujących do podjęcia działalności szkoleniowo-treningowej w lekkoatletyce na poziomach instruktora lekkoatletyki i trenera lekkoatletyki. Polegają one na każdorazowym zatwierdzeniu przez PZLA programów i treści zajęć w odniesieniu do konkretnego kursu, który możliwy jest do zrealizowania po otrzymaniu akceptacji ze Związku.

– Pływanie:

Polski Związek Pływacki (dalej: „PZP”) opracował program kształcenia na stopień licencjonowanego trenera II klasy w pływaniu. Jego treść opublikowana jest na stronie PZP. Zawiera on m.in. przedmioty, jak również bloki tematyczne, które powinny być realizowane w ramach prowadzonych kursów szkoleniowych. Ponadto, od dziewięciu lat PZP organizuje corocznie Ogólnopolską Konferencję Szkoleniową dla trenerów pływania, na którą zapraszani są m.in. kierownicy Zakładów Pływania. Jej celem nadrzędnym jest zapoznanie uczestników z aktualnymi trendami uprawiania sztuki trenerskiej, jak również rozpowszechnianie wiedzy, która powinna być przekazywana podczas prowadzonych kursów.

W latach akademickich 2014/2015 – 2017/2018 prowadzone były konsultacje z PZP dotyczące programu specjalności, którego opracowanie PZP zlecił ówczesnemu kierownikowi Zakładu Pływania z AWF Warszawa. Współpraca polegała na indywidualnych konsultacjach z powyższą osobą.

– Żeglarstwo:

współpraca AWFIS z Polskim Związkiem Żeglarskim (dalej: „PZZ”) w zakresie przedmiotów (bloków tematycznych) w ramach specjalności trenerskiej koordynowana jest przez kierownika Pracowni Żeglarstwa AWFIS, pełniącego jednocześnie funkcję Prezesa Polskiego Związku Żeglarskiego (wcześniej dyrektora sportowego i wiceprezesa ds. sportu do kwietnia 2017 r.). Przedmioty w ramach specjalizacji trenerskiej i programy na bieżąco konsultowane w ramach obowiązującej między AWFIS oraz PZZ umowy o współpracy w zakresie szkolenia kadr instruktorskich i trenerskich.

(dowód: akta kontroli str. 28-41)

1.6. Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą wyjaśnił, że Uczelnia nie zajmowała samodzielnie stanowiska w sprawie „deregulacji” zawodu trenera sportu. Stanowisko było uzgadniane w ramach Konferencji Rektorów AWF i prezentowane przez jej Przewodniczącego, jako wspólne stanowisko Konferencji.

Ze stanowiska tego wynikało m.in., że deregulacja dostępu do zawodów trenera i instruktora sportu (w proponowanym kształcie) sprowadzała się w efekcie do ich degradacji. Nie uwzględniono, że w zakresie niezbędnym dla prawidłowego ich wykonywania, czynności zawodowe trenera czy instruktora sportu polegają niemal w całości na ingerencji w organizm i psychikę człowieka. Stosowanie tych samych środków treningowych może być źródłem sukcesów, ale i przyczyną niepożądanych, a przy tym nieodwracalnych zmian w organizmie. Osoba decydująca o stosowaniu określonych środków treningowych winna być wyposażona w niezbędny zasób

wiedzy anatomicznej, fizjologicznej, biochemicznej, biomechanicznej, medycznej a także psychologicznej. Zdobywanie tej wiedzy w pożądanym zakresie zapewnić może wyższa uczelnia, biorąca też na siebie obowiązek jej weryfikacji. Posiadanie wiedzy trenerskiej nie może wynikać z subiektywnej samooceny kandydata do pracy na stanowisku trenera. Fakt posiadania tej wiedzy musi być zweryfikowany.

Zdaniem rektorów, trener winien być absolwentem wyższej uczelni o profilu sportowym, kształconym w oparciu o programy uwzględniające np. stanowiska związków sportowych.

Otwartą sprawą, wymagającą głębokiej analizy, jest kwestia zachowania zmiany czy uchylecia dotychczas obowiązujących przepisów o stopniach trenerskich. W odniesieniu do instruktorów sportu – obowiązek ukończenia przynajmniej szkoły średniej jest rozwiązaniem właściwym. Niezbędnym jednak staje się również obowiązek ukończenia określonych specjalistycznych kursów i szkoleń.

Argumentując konieczność przeprowadzenia deregulacji w określonej grupie zawodowej podnosi się sprawę rynku, jako najdoskonalszego regulatora. Nie wszystkie zawody można bez ograniczeń poddać prawom rynku, a jednymi z nich są z całą pewnością zawody trenera i instruktora sportu. Prawom rynku można poddać jedynie należycie przygotowanych do zawodu trenerów i instruktorów. Zgodnie z rządzącymi rynkiem prawami zwycięży najlepszy, czyli ten, który w sposób najbardziej właściwy wykorzystuje zdobytą wiedzę i własne predyspozycje.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 26-27)

1.7. W latach 2014-2018²² zagadnienia dotyczące kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego nie były przedmiotem oddzielnych wizytacji przeprowadzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną (dalej: „PKA”).

PKA przeprowadziła w AWFIS jedną wizytację, która odbyła się w roku akademickim 2014/2015. Uchwałą Nr 57/2016 Prezydium PKA z dnia 3 marca 2016 r., w sprawie oceny programowej na kierunku wychowanie fizyczne prowadzonym na Wydziale Wychowania Fizycznego Akademii na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydało ocenę pozytywną.

Na mocy § 2 tej Uchwały stwierdzono, że WWF spełniał wymagania kadrowe, programowe, w tym dotyczące osiąganych efektów kształcenia oraz organizacyjne do prowadzenia kierunku „wychowanie fizyczne” studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Poziom prowadzonego kształcenia odpowiadał przyjętym kryteriom jakościowym w stopniu pozwalającym na wydanie powyższej oceny.

Ponadto, zgodnie z § 3 powyższej Uchwały, następna ocena programowa na kierunku „wychowanie fizyczne” powinna nastąpić w roku akademickim 2021/2022.

(dowód: akta kontroli str. 116-152)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Uczelnia na ogół współpracowała z pzs w procesie organizacji i przebiegu kształcenia oraz doskonalenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego. W ramach tej współpracy w latach 2015-2018 (do dnia 28 września) AWFIS była stroną w 10 porozumieniach (umowach) zawartych z 19 pzs, które zawierały postanowienia m.in. w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów sportu.

²² Do dnia zakończenia kontroli.

Przy opracowywaniu programów kształcenia w ramach specjalizacji trenerskich wykorzystywano materiały i wytyczne oraz wyniki konsultacji z pzs.

Po wejściu w życie przepisów „ustawy deregulacyjnej” zarówno w roku akademickim 2013/2014 oraz 2014/2015 nie zachodziły istotne zmiany w łącznej liczbie godzin zajęć a wahania dotyczyły jedynie liczby godzin praktyk, których wymiar został zmniejszony ze 100 godzin w roku akademickim 2013/2014 do 60 godzin w roku akademickim 2014/2015.

W wyniku przeprowadzonej w roku akademickim 2014/2015 wizytacji, PKA stwierdziła, że WWF spełniał wymagania kadrowe, programowe, w tym dotyczące osiągniętych efektów kształcenia oraz organizacyjne do prowadzenia kierunku „wychowanie fizyczne” studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach akademickich 2014/2015-2016/2017 w sportach olimpijskich kwalifikacje trenera sportu uzyskało łącznie 325 absolwentów AWFIS, a kwalifikacje instruktora sportu uzyskało łącznie 243 absolwentów.

W tym okresie następował cykliczny wzrost liczby absolwentów, którzy uzyskali kwalifikacje trenera sportu oraz spadek i następnie wzrost liczby absolwentów, którzy uzyskali kwalifikacje instruktora sportu, i tak:

- trenera sportu, z 97 osób w roku akademickim 2014/2015, do 104 osób w roku akademickim 2015/2016 i do 124 osób w roku akademickim 2016/2017;
- instruktora sportu, z 87 osób w roku akademickim 2014/2015, do 77 osób w roku akademickim 2015/2016 i do 79 osób w roku akademickim 2016/2017.

Wskaźnik procentowy liczby absolwentów z roku akademickiego 2016/2017 w stosunku do liczby takich absolwentów z roku akademickiego 2012/2013 i roku akademickiego 2014/2015 wyniósł odpowiednio:

- w przypadku osób, które uzyskały kwalifikacje trenera sportu – 364,7% i 127,8%;
- w przypadku osób, które uzyskały kwalifikacje instruktora sportu – 56,8% i 90,8%.

(dowód: akta kontroli str. 153)

2.2. W latach akademickich 2014/2015-2016/2017 w wyniku realizacji porozumień (umów) z pzs, kwalifikacje trenera sportu uzyskało łącznie 232 absolwentów AWFIS, a kwalifikacje instruktora sportu uzyskało 152 absolwentów Uczelni.

W powyższym okresie, w przypadku absolwentów którzy uzyskali kwalifikacje w wyniku realizacji porozumień (umów) z pzs dla:

- trenera sportu, początkowo nastąpił spadek ich liczby, z 79 w roku akademickim 2014/2015 do 73 osób w roku akademickim 2015/2016 (tj. o 8,2 %), a następnie wzrost do 80 osób w roku akademickim 2016/2017 (tj. o 1,3% – w odniesieniu do roku 2014/2015 i o 9,6% – w odniesieniu do roku 2015/2016);
- instruktora sportu, początkowo nastąpił spadek ich liczby, z 55 w roku akademickim 2014/2015 do 43 osób w roku akademickim 2015/2016

(tj. o 21,8%), a następnie wzrost do 54 osób w roku akademickim 2016/2017 (tj. spadek o 1,8% – w odniesieniu do roku 2014/2015 i wzrost o 25,6% – w odniesieniu do roku 2015/2016).

(dowód: akta kontroli str. 154)

2.3. Liczba absolwentów AWFIS, którzy w latach 2015-2017 uzyskali kwalifikacje trenerskie w sportach olimpijskich – według stopni i kierunków studiów wynosiła w roku akademickim:

- 2014/2015 na studiach pierwszego stopnia – 21 (tylko na kierunku sport), a na studiach drugiego stopnia – 76 (tylko na kierunku wychowanie fizyczne);
- 2015/2016 na studiach pierwszego stopnia – 12 (tylko na kierunku sport), a na studiach drugiego stopnia – 92 (tylko na kierunku wychowanie fizyczne);
- 2016/2017 na studiach pierwszego stopnia – 17 (tylko na kierunku sport), a na studiach drugiego stopnia – 107 (tylko na kierunku wychowanie fizyczne).

(dowód: akta kontroli str. 153)

Liczba absolwentów AWFIS, którzy w latach akademickich 2014/2015-2016/2017 uzyskali kwalifikacje trenerskie w sportach olimpijskich na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia wynosiła w roku akademickim:

- 2014/2015 na studiach stacjonarnych kwalifikacje trenerskie uzyskało 76 absolwentów, z tego 55 na kierunku wychowanie fizyczne i 21 na kierunku sport. Na studiach niestacjonarnych kwalifikacje takie uzyskało 21 absolwentów – wszyscy na kierunku wychowanie fizyczne;
- 2015/2016 na studiach stacjonarnych kwalifikacje trenerskie uzyskało 89 absolwentów, z tego 12 na kierunku sport i 77 na kierunku wychowanie fizyczne. Na studiach niestacjonarnych kwalifikacje trenerskie uzyskało 15 absolwentów – wszyscy na kierunku wychowanie fizyczne;
- 2016/2017 na studiach stacjonarnych kwalifikacje trenerskie uzyskało 97 absolwentów, z tego 17 na kierunku sport i 80 na kierunku wychowanie fizyczne. Na studiach niestacjonarnych kwalifikacje trenerskie uzyskało 27 absolwentów – wszyscy na kierunku wychowanie fizyczne.

(dowód: akta kontroli str. 153)

2.4. W AWFIS, w latach akademickich 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017, wzrastała ogólna liczba absolwentów uzyskujących kwalifikacje trenerskie w sportach olimpijskich. Kwalifikacje trenerskie uzyskało odpowiednio: 97, 104 i 124 absolwentów w 13 sportach olimpijskich, z tego odpowiednio w: gimnastyce sportowej – 1, 7 i 2, hokeju – 3, 0, 0, judo – 6, 2, 3, koszykówce – 5, 4, 9, lekkoatletyce – 13, 15, 16, piłce nożnej – 13, 22, 25, piłce ręcznej – 7, 5, 14, piłce siatkowej – 6, 9, 14, pływaniu – 20, 18, 26, tenisie – 14, 20, 11, tenisie stołowym – 1, 1, 0, wioślarstwie – 4, 0, 0, i żeglarstwie – 4, 1, 4.

(dowód: akta kontroli str. 155)

Dziekan WWF podał, że Wydział Wychowania Fizycznego spełnia wszelkie warunki techniczne do realizacji kształcenia w określonej specjalizacji trenerskiej dysponując następującymi obiektami: Hala Widowiskowo Sportowa (kubatura 38.173,40 m³), dwie sale gimnastyczne, dwie siłownie, sala szermiercza, sala taneczna, sala sportów walki, dwie sale do gier zespołowych, sala judo, kryta bieżnia LA, pływalnia, korty tenisowe, stadion lekkoatletyczny, boisko trawiaste

wielozadaniowe, boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią, sala kongresowa, sala audytoryjna, cztery sale seminaryjne, Narodowe Centrum Żeglarstwa.

(dowód: akta kontroli str. 19-24)

2.5. Wymiar zajęć (w godzinach) w ramach specjalizacji trenerskiej na studiach pierwszego i drugiego stopnia dla studiów kończących się w roku akademickim 2017/2018 na WWF wynosił:

- na kierunku wychowanie fizyczne, zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych drugiego stopnia – 250 godzin (50 godzin wykładów i 200 godzin ćwiczeń);
- na kierunku sport, na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia – 500 godzin (100 godzin wykładów i 400 godzin ćwiczeń).

(dowód: akta kontroli str. 17)

2.6. W roku akademickim 2017/2018 w zajęciach praktycznych i teoretycznych w ramach specjalizacji trenerskich na WWF uczestniczyli nauczyciele akademicy z uprawnieniami trenera i licencjonowanymi uprawnieniami trenera, w zajęciach ze specjalizacji trenerskiej w:

- pływaniu uczestniczyło 26 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- lekkoatletyce uczestniczyło 20 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadziło pięciu nauczycieli akademickich z uprawnieniami trenera;
- gimnastyce sportowej uczestniczyło siedmiu studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- tenisie uczestniczyło 15 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- jeździectwie uczestniczyło trzech studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- wioślarstwie uczestniczyło trzech studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- tenisie stołowym uczestniczył jeden student, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- piłce nożnej uczestniczyło 45 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadziło trzech nauczycieli akademickich z uprawnieniami trenera;
- piłce ręcznej uczestniczyło 11 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadziło czterech nauczycieli akademickich z uprawnieniami trenera;
- piłce siatkowej uczestniczyło 30 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- koszykówce uczestniczyło 10 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- judo uczestniczyło 10 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadziło dwóch nauczycieli akademickich z uprawnieniami trenera;

- kulturystyce uczestniczyło 10 studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadził jeden nauczyciel akademicki z uprawnieniami trenera;
- żeglarstwie uczestniczyło siedmiu studentów, a zajęcia teoretyczne i praktyczne prowadziło trzech nauczycieli akademickich z uprawnieniami trenera.

(dowód: akta kontroli str. 156)

2.7. W roku akademickim 2016/2017 praktyki trenerskie w klubach sportowych odbywało 167 studentów WWF w następujących dyscyplinach sportu: gimnastyka sportowa (6 studentów), judo (12 studentów), koszykówka (13 studentów), lekkoatletyka (16 studentów), piłka nożna (24 studentów), piłka ręczna (8 studentów), piłka siatkowa (43 studentów), pływanie (21 studentów), tenis (23 studentów), żeglarstwo (1 student). W przypadku praktyk z: gimnastyki sportowej, piłki ręcznej, częściowo pływania i żeglarstwa, odbywały się one na podstawie porozumień w sprawie praktyk. W pozostałych sportach – nie sporządzano takich dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 157-159, 251-297)

Prodziekan WWF ds. studiów stacjonarnych wyjaśnił, że organizacja praktyk, pomimo braku pisemnych umów z poszczególnymi klubami lub pzs, odbywa się na podstawie umów ustnych nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za specjalizacje trenerskie z szefami klubów sportowych. Wymiar godzin obowiązkowych praktyk określony jest w planach studiów a realizacja tej formy zajęć jest wymagana w celu zaliczenia specjalizacji.

Ponadto Prodziekan WWF ds. studiów stacjonarnych wyjaśnił, że formalnie nie zastały zatwierdzone dokumenty dotyczące regulaminu praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 159)

2.8. Po wejściu w życie „ustawy deregulacyjnej” w AWFIS nie były organizowane studia podyplomowe oraz szkolenia skierowane do trenerów sportu wyczynowego w dyscyplinach olimpijskich.

W latach akademickich 2014/2015-2017/2018 Uczelnia zorganizowała łącznie cztery kursy dokształcające dla trenerów sportu wyczynowego w dyscyplinach olimpijskich, z tego w roku akademickim²³:

- 2014/2015 kurs z piłki siatkowej w wymiarze 250 godzin²⁴, którego koszt kształcenia jednego uczestnika wyniósł 2.500 zł²⁵, ukończyło 24 osoby oraz kurs z tenisa stołowego w wymiarze 250 godzin²⁶, którego koszt kształcenia na jednego uczestnika wyniósł 2.500 zł²⁷, ukończyło 18 osób;
- 2015/2016 kurs z pływania w wymiarze 250 godzin²⁸, którego koszt kształcenia jednego uczestnika wyniósł 2.500 zł²⁹, ukończyło 13 osób;

²³ 2017/2018 nie zorganizowano żadnego kursu.

²⁴ Z tego: 80 godz. w zakresie podstaw teoretycznych, 120 godz. dyscypliny kierunkowej oraz 50 godz. praktyki trenerskiej w klubie sportowym.

²⁵ We współpracy z Miejskim Szkolnym Związkiem Sportowym w Bydgoszczy (dalej: „MSZS”) – 1.900 zł dla MSZS, 600 zł dla Uczelni.

²⁶ Z tego: 80 godz. w zakresie podstaw teoretycznych, 120 godz. dyscypliny kierunkowej oraz 50 godz. praktyki trenerskiej w klubie sportowym.

²⁷ We współpracy z MSZS – 1.900 zł dla MSZS, 600 zł dla Uczelni.

²⁸ Z tego: 80 godz. w zakresie podstaw teoretycznych, 120 godz. dyscypliny kierunkowej oraz 50 godz. praktyki trenerskiej w klubie sportowym.

²⁹ We współpracy z MSZS – 1.900 zł dla MSZS, 600 zł dla Uczelni.

- 2016/2017 kurs z piłki ręcznej w wymiarze 220 godzin³⁰, którego koszt kształcenia jednego uczestnika wyniósł 2.500 zł, ukończyło 22 osoby.

Absolwenci, którzy ukończyli powyższe kursy z tenisa stołowego, piłki siatkowej i pływania otrzymywali zaświadczenia o ukończeniu oraz dyplomy trenera sportu, a w przypadku piłki ręcznej – zaświadczenie o ukończeniu kursu i dyplom trenera piłki ręcznej z logo ZPRP. Kursy z pływania, piłki siatkowej i piłki ręcznej zorganizowano we współpracy z właściwymi pzs, natomiast kurs z tenisa stołowego – bez takiej współpracy, choć AWFIS podejmowała działania w celu jej nawiązania.

(dowód: akta kontroli str. 160-182)

Prodziekan WWF ds. studiów stacjonarnych podał m.in., że w sprawie kursu tenisa stołowego Uczelniane Centrum Edukacji Ustawicznej nie otrzymało odpowiedzi na dwa przesłane do Związku pisma. Kurs został zorganizowany z powodu dużej liczby zainteresowanych kandydatów, którzy chcieli podnieść swoje kwalifikacje, otworzyć pole nowych zainteresowań i zaistnieć na rynku pracy.

(dowód: akta kontroli str. 183-189)

Zbadano dokumentację dotyczącą Kursu Trenerów Piłki Ręcznej, który zorganizowano w wyniku podpisania umowy o współpracy z dnia 23 sierpnia 2014 r. z ZPRP³¹ i stwierdzono m.in. że w programie kursu określono: łączną liczbę godzin dydaktycznych, ogólne cele kształcenia, wymagania oczekiwane od kandydata i szczegółowy opis kursu (w tym określenie przedmiotów, przedmiotowych efektów kształcenia, metod i form realizacji treści kształcenia), a także wzory zaświadczenia o ukończeniu kursu i dyplomu trenera piłki ręcznej zawierające logo ZPRP.

(dowód: akta kontroli str. 77-88, 190-204)

2.9. W okresie objętym kontrolą, zadania w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów AWFIS były uregulowane w:

- Uchwale Nr 75 Senatu Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie zatwierdzenia Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia³² (powyższą Uchwałę wydano na podstawie § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r.³³, które zostało uchylone z dniem 10 października 2014 r.), zmienionej Uchwałą Nr 61 Senatu Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku z dnia 17 grudnia 2014 r. (powyższą Uchwałę wydano na podstawie § 11 ust. 1 pkt 1-5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r.³⁴, które zostało uchylone z dniem 1 października 2016 r.);
- Uchwale Nr 8 Senatu Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia³⁵ (powyższą Uchwałę

³⁰ Z tego: Z tego: 120 godz. wykładów, 16 godz. seminariów oraz 84 godz. zajęć praktycznych/warsztatów.

³¹ W umowie określono m.in.: plan specjalistycznego kursu trenera w piłce ręcznej.

³² Dalej: Uchwała Nr 75 – obowiązująca do dnia 4 kwietnia 2017 r.

³³ rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz.1445, ze zm.).

³⁴ rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. poz.1370, ze zm.).

³⁵ Dalej: Uchwała Nr 8.

wydano na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r.³⁶);

- Zarządzeniu nr 25/2015 Rektora Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie określenia zasad i tryb monitorowania karier zawodowych absolwentów³⁷, które zostało wydane m.in. na podstawie art. 13 b ust. 12 i 13 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym³⁸.

(dowód: akta kontroli str. 205-243)

W § 1 ust. 1 Zarządzenia nr 25/2015 określono, że w celu dostosowania efektów kształcenia i programu studiów do potrzeb rynku pracy i oczekiwań interesantów wewnętrznych Uczelni (studentów) wprowadzono, jako element Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, monitorowanie karier zawodowych absolwentów studiów wyższych Uczelni. Ponadto na mocy tego Zarządzenia:

- nadzór nad monitorowaniem karier zawodowych absolwentów studiów wyższych sprawuje Prorektor ds. Kształcenia i Rozwoju, zaś podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzenie badania jest Akademickie Centrum Karier (§ 1 ust. 2);
- wprowadzono definicję kariery zawodowej tj.: sytuacja zawodowa absolwentów studiów pierwszego lub drugiego stopnia, po roku, trzech oraz pięciu latach od ukończenia studiów wyższych w AWFIS (§ 2 pkt 2);
- monitorowanie karier zawodowych absolwentów realizowane jest poprzez ankietyzację przeprowadzoną drogą elektroniczną, a ankietyzacja odbywa się minimum po roku od złożenia egzaminu dyplomowego (§ 3 ust. 1 i 2);
- badanie ankietowe odbywa się w celu poznania przebiegu kariery zawodowej absolwenta, poznania oceny efektów kształcenia i dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy i oczekiwań interesantów wewnętrznych (§ 3 ust. 6);
- ACK odpowiada za przetwarzanie danych, ich analizę oraz sporządzenie raportu ze wstępnymi wnioskami z badań, a raport z badania karier zawodowych absolwentów jest opracowywany raz w roku (§ 4 ust. 2 i 5);
- Dziekanaty były zobowiązane do przekazywania ACK elektronicznej listy absolwentów z danego roku nie później niż dwa miesiące po zakończeniu danego roku akademickiego (§ 5 ust. 1).

(dowód: akta kontroli str. 225-243)

Stwierdzono, że w ramach monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelni z 2015 r. nie przeprowadzono ankietyzacji po roku od ukończenia studiów wyższych, a w ramach powyższego nadzoru nie zapewniono realizacji tego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 25, 244-245)

W § 5 załącznika nr 1 do Uchwały Nr 8 określono, że monitorowanie karier zawodowych absolwentów jest przeprowadzane przez ACK po 3 i 5 latach po ukończeniu studiów. Celem badania jest dostosowanie efektów kształcenia i programu studiów do potrzeb rynku pracy i oczekiwań interesantów wewnętrznych Uczelni (studentów).

(dowód: akta kontroli str. 216-224)

³⁶ rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. poz. 1596, ze zm.).

³⁷ Dalej: Zarządzenie nr 25/2015.

³⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.

Kierownik ACK wyjaśnił, że Akademickie Centrum Karier AWFIS co prawda prowadzi własny monitoring karier swoich absolwentów, jednak nie posiada danych dla absolwentów Uczelni, którzy ukończyli studia w latach 2015-2017. Badania losów absolwentów prowadzone są po trzech latach od ukończenia studiów, co oznacza, że w 2018 r. badaniem zostaną objęci absolwenci z 2015 r. Dodać należy, iż zakres badań absolwentów nie obejmuje informacji pozwalających na udzielenie odpowiedzi, ilu absolwentów zostało zatrudnionych w charakterze trenera sportu wyczynowego.

(dowód: akta kontroli str. 25)

Ustalone
nieprawidłowości

1. W okresie objętym kontrolą ACK nie przeprowadziło ankietyzacji w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelni z 2015 r. po roku od ukończenia studiów wyższych w AWFIS. Było to niezgodne z § 3 ust. 2, w zw. z § 3 ust. 1 i § 2 pkt 2 Zarządzenia nr 25/2015.

Skutkiem powyższej nieprawidłowości było niesporządzenie raportu ze wstępnymi wnioskami z badań, o którym mowa w § 4 ust. 2 Zarządzenia nr 25/2015.

(dowód: akta kontroli str. 25, 225-245)

Z wyjaśnień Kierownika ACK wynika, że brak monitorowania karier zawodowych absolwentów z 2015 r. spowodowany był głównie tym, że dziekanaty mimo obowiązku przekazywania ACK elektronicznej listy absolwentów i wielokrotnych upomnień nie przekazywały powyższych list w terminie lub wcale. Ze względu na brak elektronicznych danych absolwentów ACK zmuszone było do zbierania danych samodzielnie w archiwum Uczelni co spowalniało prace związane z badaniami. Dane te były przekazywane do archiwum po ponad roku czasu co uniemożliwiało przeprowadzenie monitorowania karier zawodowych w przewidzianym uchwałą Senatu AWFIS terminie. Prace w archiwum związane były z ręcznym zbieraniem danych znajdujących się w teczkach absolwentów, ten proces spowalniał działania monitorowania o kolejne pół roku. W efekcie rozpoczęcie przeprowadzania badania możliwe było dopiero dwa lata po ukończeniu studiów przy badanych absolwentów a tym samym uzyskane wyniki nie odzwierciedlałyby celu badania.

(dowód: akta kontroli str. 244-245)

Z wyjaśnień Prodziekana WWF ds. studiów stacjonarnych wynika, że z informacji uzyskanych od pracowników dziekanatów wynika, że w 2015 r. doszło do sporu kompetencyjnego dotyczącego obsługi spraw absolwentów. Dziekanaty z powodu natłoku pracy nie były w stanie przygotować list do ACK i otrzymały ustną informację, że przekazywaniem list absolwentów ma się zająć Dział Kształcenia zajmujący się formalnie i kompetencyjnie obsługą absolwentów. W dzienniku korespondencyjnym prowadzonym przez Biuro Dziekana WWF nie ma żadnej informacji o pismach kierowanych przez ACK, informujących o braku przekazania powyższych informacji. Podobnych monitów nie odnotowano w poczcie dziekanatu ds. studiów stacjonarnych, a Dziekanat studiów niestacjonarnych nie posiada korespondencji mailowej z 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 246-248)

Zdaniem NIK problemy organizacyjne Uczelni związane z udostępnianiem danych jej absolwentów nie stanowią dostatecznego usprawiedliwienia do niewykonywania określonych obowiązków, tym bardziej że wynikały one z postanowień określonych w regulacjach wewnętrznych AWFIS, które Uczelnia w ramach posiadanych kompetencji, mogła dowolnie kształtować.

2. Prorektor ds. Kształcenia i Rozwoju w ramach nadzoru, o którym mowa w § 1 ust. 2 Zarządzenia nr 25/2015, nie zapewniła realizacji obowiązku przeprowadzenia ankietyzacji w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelni z 2015 r. po roku, od ukończenia studiów wyższych w AWFIS.

Prorektor ds. Kształcenia i Rozwoju AWFIS, pełniąc nadzór nad monitorowaniem karier zawodowych absolwentów studiów wyższych, a także nadzór nad ACK³⁹, jako przyczynę niezapewnienia przeprowadzenia powyższego monitorowania oraz niesporządzania raportów z badania karier, podała że „Wyznaczoną osobą z ramienia Uczelni odpowiedzialną za złożenie pisemnych wyjaśnień jest Kierownik Akademickiego Centrum Karier...”.

(dowód: akta kontroli str. 249-250)

NIK zauważa, że osoba pełniąc nadzór nad wykonaniem określonego obowiązku i jednocześnie nadzorująca komórkę organizacyjną zobowiązaną do jego wykonania, nie powinna wyznaczać kierownika tej komórki do wskazywania przyczyn nieprawidłowości leżących po stronie przełożonego. Dodać należy, iż złożone wyjaśnienia przez Kierownika ACK dotyczyły wyłącznie zakresu jego odpowiedzialności, a nie odpowiedzialności w zakresie nadzoru.

Ocena cząstkowa

Uczelnia prawidłowo zorganizowała i realizowała kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego. W latach akademickich 2014/2015-2016/2017 Uczelnię opuściło 325 absolwentów ze specjalnością trenera sportu. Kwalifikację trenerską uzyskali absolwenci w 13 sportach. Najliczniejszą grupę stanowili trenerzy o specjalności pływanie i piłka nożna, odpowiednio: 64 i 60 osób, a najmniej liczną – trenerzy tenisa stołowego, hokeja i wioślarstwa, odpowiednio: dwie, trzy i cztery osoby. W wyniku porozumień (umów) z pzs kwalifikacje trenera sportu uzyskało w tych latach łącznie 232 absolwentów AWFIS.

Uczelnia zapewniła w ramach realizacji specjalizacji trenerskich możliwość odbycia przez studentów praktyk zawodowych w klubach sportowych. W roku akademickim 2016/2017 praktyki trenerskie w klubach sportowych odbywało 167 studentów WWF w 10 dyscyplinach sportu. W przypadku praktyk z: gimnastyki sportowej, piłki ręcznej, częściowo pływania i żeglarsstwa, odbywały się one na podstawie porozumień (umów) w sprawie praktyk. W pozostałych sportach – nie sporządzano takich dokumentów.

W badanym okresie w AWFIS nie prowadzono działań w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów z lat 2015-2017, podczas gdy na podstawie regulacji wewnętrznych Uczelni, badanie takie należało przeprowadzić wśród absolwentów z 2015 r. Określony przez Uczelnię zakres powyższych badań nie obejmował informacji pozwalających na udzielenie odpowiedzi na temat zatrudnienia absolwentów w charakterze trenera sportu wyczynowego.

³⁹ Co wynika ze struktury organizacyjnej AWFIS.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁰, wnosi o zapewnienie realizacji obowiązków w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów studiów wyższych w AWFIS.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 1 października 2018 r.

Kontroler:
Dariusz Jurczuk
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

Ewa Jasiurska-Kluczek

⁴⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm. – dalej: „Ustawa o NIK”.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ